

РЕЦЕНЗІЯ

офіційного рецензента, доктора медичних наук, професорки кафедри акушерства та гінекології №2 Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова Дзись Наталії Петрівни на дисертацію Маркевич Богдани Олександрівни на тему: «Прогнозування, діагностика та профілактика первинної дисменореї у пацієнток пубертатного віку різних соматотипів», представлену до захисту у спеціалізовану Вчену раду ДФ 05.600.099, що утворена згідно наказу ректора ЗВО Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова № 190 від 01 грудня 2023 року на підставі рішення Вченої ради ВНМУ ім. М. І. Пирогова № 5 від 30 листопада 2023 року з правом прийняття до розгляду та проведення разового захисту дисертації на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина»

1. Актуальність обраної теми дисертації.

Одним із критеріїв здоров'я нації є стан репродуктивного потенціалу жіночого населення. Дисменорея - одна з найпоширеніших гінекологічних проблем серед усіх пацієнток з менструацією, незалежно від віку чи раси, а первинна дисменорея займає одне з провідних місць в структурі дитячої гінекологічної захворюваності, що супроводжуються больовим синдромом у пубертатному віці й негативно впливає на якість життя пацієнток, а іноді призводить до обмеження їх активності.

У структурі загальної захворюваності первинна дисменорея виявляється у 48-95 % дівчаток та дівчат-підлітків у віці 13-18 років.

Етіологія первинної дисменореї до кінця не ясна. Важливим та актуальним в усьому світі є активний пошук предикторів, що дозволять виділяти групи ризику тяжкого перебігу дисменореї, оцінювати у них ефективність терапії й на підставі цього визначати тактику ведення таких хворих для профілактики розвитку ускладнень з боку статевої системи у

репродуктивному віці. Говорячи про фактори, які визначають схильність до формування захворювання, а також можуть суттєво визначати тип його перебігу, безумовно, слід звертати увагу на конституцію людини. Перспективним напрямком досліджень є визначення конституціональних особливостей у виникненні та перебігу первинної дисменореї.

Багато досліджень та наукових робіт присвячені висвітленню взаємозв'язків між розвитком різних патологій та антропосоматотипологічних особливостей організму і всі вони підтверджують значимість знань цих зв'язків, адже володіючи ними лікарі здатні не лише лікувати, а і виявляти групи ризику на доклінічному рівні, що в свою чергу допоможе профілакувати розвиток та попередити первинні прояви тих чи інших відхилень.

Зважаючи на вказане, проблема вчасної діагностики, профілактики та прогнозування первинної дисменореї у дівчаток пубертатного віку є актуальною та вкрай важливою для медицини, як в теоретичному, так і практичному плані.

2. Оцінка наукового рівня дисертації і наукових публікацій здобувача.

Дисертація виконана на високому науково-методичному рівні, достатньому кількісно та якісно репрезентативному дослідженні, яке включало обстеження 66 дівчат пубертатного віку з первинною дисменореєю та контрольною групою практично здорових дівчат взяту з банку даних НДЦ Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова. Кожній пацієнтці було проведено ряд обстежень та досліджень: антропометричні заміри, оцінка клінічних проявів патології, сонографічний аналіз матки та яєчників, а також гормональний скринінг: естрадіолу, фолікулостимулюючого гормону, лютеїнізуючого гормону, прогестерону та тестостерону.

Дисертантка чітко сформувала методи дослідження наукової роботи для подальшої якісної та коректної реалізації завдань, що надало змогу простежити та об'єктивно оцінити взаємозв'язки між антропометричними, ознаками статевого розвитку, сонографічними та показниками гормонів у дівчат пубертатного віку з первинною дисменореєю.

Авторка чітко обґрунтовувала результати дослідження текстовим рукописом та ілюстраціями (рисунками та таблицями).

Дисертанткою був проведений якісний огляд літератури, що базувався на ретельному аналізі 224 джерел наукової літератури (131 – викладені кирилицею та 93 – латиницею).

По матеріалам дисертаційного дослідження опубліковано 10 наукових праць: 6 статей в наукових фахових виданнях України (одна - Scopus); 2 статті в виданнях країн ЄС; 1 патент України на корисну модель.

3. Новизна представлених теоретичних та/або експериментальних результатів проведених здобувачем досліджень, повнота викладу в опублікованих працях.

Дисертаційна робота Маркевич Богдани Олександрівни «Прогнозування, діагностика та профілактика первинної дисменореї у дівчат пубертатного віку різних соматотипів» ґрунтується на новизні отриманих результатів.

Дисертанткою встановлені особливості рівня статевих гормонів, сонографічних параметрів матки, яєчників у різні фази менструального циклу в залежності від особливостей будови їх організму. Авторкою доведено зв'язок між конституціональними особливостями організму дівчинки та ознаками статевого розвитку.

Науково обґрунтовано розроблені авторкою прогностичні дискримінантні моделі на основі антропометричних, соматотипологічних, гормональних, ультразвукових показників матки, яєчників. Запропоновано алгоритм обстеження дівчат пубертатного віку різних соматотипів з метою

профілактики виникнення первинної дисменореї.

Наукові праці, які були опубліковані дисертанткою за темою дисертаційної роботи, повністю відображають її зміст, наукові положення, висновки та практичні рекомендації, які випливають з неї.

4. Наукова обґрунтованість отриманих результатів, наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації.

Дисертаційна робота Маркевич Богдани Олександрівни є завершеною науковою працею, яка ґрунтується на основі результатів проведеного дослідження. Дані, які були отримані після огляду усієї вибірки пацієнтів були проаналізовані і пройшли належну обробку сучасними статистичними методами.

Результати дослідження дисертаційної роботи підлягають ретельному узагальненню та аналізу з використанням посилань на результати вітчизняних та закордонних дослідників і їх аналітичному порівнянні (загалом – 224 використаних джерел наукової літератури).

Визначена назва дисертаційної роботи повністю відповідає її змісту. Висновки дисертації сформульовані таким чином, що відповідають меті та завданням дослідження, широко оприлюднені у наукових публікаціях та апробовані на вагомих наукових форумах.

5. Рівень виконання поставленого наукового завдання, оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності.

Поставлене наукове завдання дисертантом вирішено на високому рівні.

Дисертанткою було продемонстровано відмінне виконання запланованого наукового завдання та досконало опановано вищеписані методики наукової роботи. На високому рівні проведено інформаційний

пошук, літературний огляд, а також виконано статистичний аналіз отриманих даних. Дисертаційний матеріал ілюстрований на достатньому рівні.

Методи, які використовувала дисертантка у своїй роботі є сучасними та дозволяють отримати належні дані для статистичного аналізу. Дисертанткою були підготовлені матеріали до друку, сформульовані висновки та оформлена робота.

6. Теоретичне і практичне значення результатів дослідження.

Дослідження проведене дисертанткою є вагомим внеском у сучасну наукову базу. Одержані результати дисертаційної роботи Маркевич Богдани Олександрівни «Прогнозування, діагностика та профілактика первинної дисменореї у дівчат пубертатного віку різних соматотипів» безсумнівно мають принципове теоретичне і практичне значення.

Виконані авторкою дослідження теоретично довели та практично показали ефективність застосування в практичній медицині запропонованого алгоритму обстеження дівчат підлітків. За даними авторки, оцінка індивідуальних параметрів розмірів тіла дає можливість прогнозувати ризик виникнення патології менструального циклу.

Результати дисертаційної роботи впроваджено в практичну медицину, що підтверджено актами про впровадження та використовуються в навчальному процесі профільних кафедр акушерства і гінекології медичних вузів, а саме: кафедр акушерства та гінекології № 1 та № 2 Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова, у роботу гінекологічних та поліклінічних відділень КНП «Вінницький міський клінічний пологовий будинок № 1», КНП «Вінницький міський клінічний пологовий будинок № 2», КНП «Вінницька клінічна багатопрофільна лікарня «Вінницької міської ради», КНП «Вінницька міська клінічна лікарня «Центр матері та дитини», КНП «Вінницька міська клінічна лікарня «Центр матері та дитини» підрозділ «Клініка дружня до молоді». Отримано деклараційний патент України на корисну модель.

7. Рекомендації щодо подальшого використання результатів дисертації в практиці.

Отримані результати можуть бути рекомендованими для застосування у практичній медицині сімейними лікарями, акушерами-гінекологами (дитячими гінекологами) на відповідних етапах надання спеціалізованої допомоги.

На підставі одержаних результатів автором розроблено чіткий алгоритм прогнозування ризику виникнення первинної дисменореї у дівчат пубертатного віку. За даними авторки, запропоновані методики широко використовуються у практичній діяльності лікарів.

Результати наукових досліджень, за матеріалами дисертації, використовуються в навчальному процесі на кафедрах акушерства і гінекології №1 та №2 Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова.

8. Відсутність (наявність) порушень академічної доброчесності.

Дисертантка не порушувала академічну доброчесність в період написання дисертаційної роботи. Текстовий рукопис дисертації авторки Маркевич Богдани Олександрівни пройшов перевірку науковим публікаційним програмним засобом «StrikePlagiarism.com» та встановлено, що текст є оригінальним, не виявлено плагіату, самоплагіату, фабрикування, фальсифікування даних чи будь-яких інших порушень принципів академічної доброчесності, при цьому рівень оригінальності тексту склав 94,88%.

9. Висновок про відповідальність дисертації встановленим вимогам.

Дисертаційна робота Маркевич Богдани Олександрівни на тему: «Прогнозування, діагностика та профілактика первинної дисменореї у дівчат пубертатного віку різних соматотипів», яка представлена на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222

«Медицина», є самостійною та кваліфікаційною науковою працею, в якій викладено нові науково обґрунтовані результати проведених особисто здобувачкою досліджень, що дозволили вирішити актуальну науково-практичну задачу встановлення особливостей конституціональних параметрів тіла, сонографічних показників матки та яєчників і рівня статевих гормонів у різні фази менструального циклу у дівчат пубертатного віку з первинною дисменореєю різних соматотипів, для прогнозування, ранньої діагностики та профілактики до моменту маніфестації клінічних проявів даної патології, виконана під керівництвом доктора медичних наук, професора завідувача кафедри акушерства та гінекології №1 Чайки Григорія Васильовича. Згідно поставлених вимог до дисертаційної роботи, яка представлена на здобуття ступеня доктора філософії, за актуальністю, обсягом досліджуваного матеріалу та теоретичною і практичною значимістю, і достовірністю наукових положень повною мірою відповідає всім вимогам наказу МОН України №40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» та «Порядку присудження та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про порядок присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету міністрів України від 12 січня 2022 року №44, а Маркевич Богдана Олександрівна заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина».

Рецензент

професор ЗВО кафедри

акушерства та гінекології №2

Вінницького національного медичного

університету ім. М.І. Пирогова

доктор медичних наук, професор

Наталія ДЗІСЬ